

STRUT

**SOU 2019:6 En långsiktig,
sammanhållen och
dialogbaserad styrning**

STRUT:s arbete

- Särskild utredare, förra rektorn för Göteborgs universitet Pam Fredman
- Uppdrag: se över den statliga styrningen av universitet och högskolor, se över hur staten fördelar resurser för högre utbildning och forskning men med direktivet att förslag ej får leda till ökade kostnader
- SKL hade ett samråd med utredaren oktober 2017, och har framfört ståndpunkter
- Nu remissrunda, sista svarsdatum 24 juni

SKL:s arbete med STRUT

- Förbundsövergripande arbetsgrupp bevakar särskilt frågor som som SKL framfört:
- *Frågor om lärosätenas styrelser, dessas sammansättning och representation av allmänna samhällsintressen*
- *Utbildningsdimensionering och utbildningars innehåll och arbetslivsrelevans*
- *Forskningsanknytning av grundutbildningar*
- *Samverkan lärosäten/samhälle och incitament för detta*
- *Digitalisering av högre utbildning, distribution i tid och rum*

Remissinstanser bland medlemmarna

- Regioner: Halland, Kronoberg, Stockholm, Västerbotten, Örebro
- Kommuner: Boden, Borås, Göteborg, Huddinge, Jönköping, Karlsborg, Karlshamn, Kinda, Kiruna, Knivsta, Lerum, Lessebo, Ludvika, Lund, Malmö, Norrtälje, Ovanåker, Oxelösund, Sala, Solna, Sotenäs, Storfors, Storuman, Strömsund, Söderhamn, Tierp, Timrå, Trelleborg, Västervik, Västerås
- Samtliga inbjuds till webbsänd remisskonferens den 23 april kl. 13-16

Förslag

- Ytterligare reglering av akademisk frihet i både forskning och utbildning; och kollegial organisering och styrning av lärosätena
- Återreglering av att lektorers uppgifter omfattar både undervisning och forskning för stärkt forskningsanknytning av utbildning
- Återreglering i lag av lärosätenas ansvar för yrkesverksammas fortbildning och vidareutbildning
- Särskild styrning av utbildningar för legitimationsyrken genom fördelning av fyraåriga utbildningsuppdrag

Förslag, forts.

- Samlade anslag för forskning och utbildning till UoH
- Områden för särskilda uppdrag: exempelvis samverkan, breddad rekrytering, jämställdhet, direkt från regeringen till UoH
- UoH:s ansvar för livslångt lärande - utredaren anser att utökad uppdragsutbildning och öppen nätbaserad utbildning är viktiga instrument
- UKÄ får i uppdrag att underlätta samverkan mellan lärosäten för att gemensamt kunna erbjuda utbildning genom hela livet, över hela landet

Förslag, forts.

- Öka andelen direkta forskningsanslag till UoH genom omfördelning från de statliga forskningsfinansiärerna – fördelning sker utifrån historisk grund, tidigare andel externfinansiering från dessa
- Se över den nuvarande organisationen av statliga forskningsfinansiärer (VR, Forte, Formas, Vinnova m.fl. myndigheter) för ökad samordning
- Utarbeta nytt nationellt ramverk för utvärdering av forskningskvalitet (UoH, UKÄ, VR)
- Ny Expertgrupp för analys av högre utbildning och forskning, förläggs till UKÄ

Samverkan och samhällspåverkan

- Ny nationell utredning om högskolans roll i det nationella innovationssystemet
- Ny formulering i högskolelagen: lärosätena ska ”samverka med det omgivande samhället och verka för att den kunskap och kompetens som finns vid högskolan kommer samhället till nytta”
- Inga ekonomiska incitament för samverkan – särskilda medel gm utlysningar riktade till UoH
- UKÄ får huvudansvaret för att inom ramen för det nationella kvalitetssäkringssystemet bedöma och följa upp samverkansarbete
- I övrigt kan regeringen beställa samverkan i ök med UoH

Frågor för SKL att bevaka:

- Förslagen innebär inget stöd för att utveckla samverkan; vare sig avseende områden, metoder, utvärdering.
- Innebär att varje enskilt lärosätes autonomi fortsätter vara huvudsakliga styrprincipen.
- Samverkan diskuteras enbart utifrån lärosätetsperspektiv – vart ska ”samhället” vända sig?
- ”Riktade satsningar” inte ändamålsenligt för oss och våra medlemmar. Stort frågetecken kring ”öppen utlysning”?
- Är UKÄ:s kvalitetssäkringssystem utformat för att tillräckligt väl kunna följa upp samverkan? Tentativt svar: nej

Frågor för SKL att bevaka, forts.

- Kompetensförsörjning och livslångt lärande – är utredningens förslag adekvata och tillräckliga för att lösa problemen? Ingen analys rörande demografi, ev. överutbildning, matchningsproblematik
- Utökat uppdrag till UKÄ att arbeta med andra statliga myndigheter (Skolverket, Tillväxtverket, Socialstyrelsen) för att tillgodose samhällsbehov – inga förslag kring samverkan med SKL:s medlemmar eller förbundet

Samlat anslag utbildning-forskning

- Ramfinansiering plus mål: antal examinerade helårsstudenter för att motverka ”alltför kortsiktiga dimensioneringsbeslut”
- Prestationer ges minskad betydelse i nya finansieringssystemet
- Fungerande kvalitetssäkringssystem och dialogbaserad styrning ska garantera samhällsrelevansen – tycker SKL det räcker?
- Kostnader för utbildning ska räknas fram av UKÄ
- Inga resonemang om hur kommuner/regioner som utbildningsanordnare gm VFU ska fångas upp eller finansiering ordnas

Regional och kommunal forskning, utveckling och innovation

- Utredningen diskuterar inte kommuner och regioner som forskningsutförare vid sidan av UoH
- Vilka konsekvenser för kommunal och regional FUI får förslagen att föra över statliga forsknings- och innovationsmedel från forskningsfinansiärer som Forte, Vinnova, Formas, VR m.fl. till sammanhållna anslag direktfördelade till UoH?
- Vad innebär målet att UoH ska göra mer uppdragsutbildning och uppdragsforskning för kommuner och regioner?

Styrning av UoH

- Stark betoning av tillitsstyrning från regering och riksdag av sektorn behövs i syfte att stärka autonomi
- Målstyrning plus riktade överenskommelser
- Inga förslag om sammansättning av styrelser – externa samhällsrepresentanter? Vem ska nominera när regionerna tagit över det regionala utvecklingsansvaret från länsstyrelserna?
- Kan styrelserna ta ansvar för kompetensförsörjningen?